

Л.П. Казімірова

СТВОРЕННЯ БОТАНІЧНОГО САДУ ХМЕЛЬНИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ШЛЯХ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА ТЕРИТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

Ботанічний сад Хмельницького національного університету

Ключові слова: ботанічний сад, гармонізація екологічного середовища

Комплексною програмою розвитку Технологічного університету Поділля (сучасна назва - Хмельницький національний університет) на 2002-2006 рр. було передбачено систему заходів з ландшафтного облаштування 16,0 га території університету та створення ботанічного саду.

Проблема постала гостро, оскільки благоустрій території університету не відповідав вимогам сучасного ландшафтного дизайну і значно псував імідж навчального закладу. Тому, в результаті консультацій з проф. Національного лісотехнічного університету України В.П. Кучерявим, керівництвом університету (ректор, д.т.н., проф. М.С. Скиба) було прийнято рішення про створення ботанічного саду. На новий структурний підрозділ університету покладалося завдання не тільки створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій, ведення наукової, навчальної і освітньої роботи, але й, передусім, ландшафтно-дизайнерського облаштування території університету.

Університет знаходиться у центрі південно-західного мікрорайону м. Хмельницького. Хоча організація території компактна (всі будівлі та споруди розташовано в одному місці і між ними забезпечена пішохідна доступність), проте вона була не огорожена, результатом чого стало самозахоплення землі університету (під городи місцевих жителів, для влаштування гаражів та торговельних майданчиків).

2002 року керівництвом університету вирішено ряд юридичних питань (в т. ч. ліквідовано багато торговельних майданчиків та гаражів, проведено відповідну роботу з громадянами, які використовували землю університету для сільськогосподарських робіт) та запрошено фахівців для виконання проектних робіт.

Хмельницький філіал інституту "Львівдипроводгосп" виконав проект "Будівництво гідротехнічних споруд та проведення підготовчих робіт під закладку ботанічного саду на території Технологічного університету Поділля", а група науковців кафедри ландшафтно-архітектури, садово-паркового господарства та урбосоціоекології Національного лісотехнічного університету України (керівник проф. В.П. Кучерявий) розробила проект ландшафтного облаштування території, озеленення і благоустрою університету.

Впродовж 2002-2003 рр. було проведено основні будівельні та агротехнічні роботи: вперше за всю історію існування навчального закладу було огорожено територію університету (встановлено 1248 м металевої загорожі на бетонній основі), розчищено водойми та річку, влаштовано дамби, містки, систему доріг, побудовано систему поливу. Було привезено 2,6 м³ ґрунту, 75 м³ каменю різних фракцій та відсіву. Працювали субпідрядні організації, колективи відповідних структурних підрозділів адміністративно-господарського відділу університету, студентські будівельні загони.

30 жовтня 2003 року на Всеукраїнській науково-практичній конференції "Шляхи вирішення екологічних проблем урбанізованих територій: наука, освіта, практика" було оголошено про закладку ботанічного саду Технологічного університету Поділля.

На терасах та в заплаві річечки Немийки (2,5 га) влаштовано експозиції Хвойних та Листяних рослин, сад каменів з колекцією східноазійської флори, ділянку Малого Полісся, Долину квітів. На інших ділянках університету закладено колекції рослин кам'янистої гірки, етноботанічного куточку, подільської діброви "Болонський модуль" тощо.

Станом на 01.01.08 року колекції нараховують 608 таксонів (видів, форм, культиварів, сортів) в кількості близько 16,3 тис. рослин. Джерела формування колекцій:

1) ботанічні сади Львівського національного університету ім. І. Франка (96 таксонів), Національного лісотехнічного університету України (31), Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича (128), Дніпропетровського національного університету (15), Запорізького міського дитячого ботанічного саду (21), Національного аграрного університету (20), Національного дендропарку "Софіївка" (51);

2) розсадники державних підприємств лісового господарства у Хмельницькій області - Нова Ушиця (22 таксони), Миньківці (12), Червона Зірка (6), у Волинській області - Гаразджа (27);

3) розсадники агробіостанцій Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка (24 таксони) та Чернігівського державного педагогічного університету (8);

4) приватні колекції - 75 таксонів;

5) насіння та посадковий матеріал з природної флори Хмельницької області - 82 таксони;

6) старі насадження навчального закладу - 62 таксони.

Територія університету стала не тільки збіркою раритетів рослинного світу, центром поширення еколого-ботанічних знань, але й високодекоративним ансамблем міста.

Надійшла 25.03.2008р.